

“ વિદ્યાસ્વરૂપા મહાશક્તિ ”

વિદ્યાશક્તિ

કરન્ટ અફેર્સ ઇ-મેગેઝીન

દર સોમવારે પ્રકાશિત થતું કરન્ટ અફેર્સનું ઇ-મેગેઝીન

www.vidhyashakti.in

એડિટર : દરબાર સહદેવસિંહ

સ્થળ : માળીયા હાટીના

જિલ્લો : જુનાગઢ

www.vidhyashakti.in

[vidhyashakticurrentaffairs](https://www.facebook.com/vidhyashakticurrentaffairs)

[vidhyashakti](https://twitter.com/vidhyashakti)

7359470068

Copyright@2017 vidhyashakti.in All rights reserved.

અંક-૬૩

તા-૫-ફેબ્રુ.-૨૦૧૮

ગુજરાત

- ❖ ગુજરાત કો ઓપરેટીવ મિલ્ક માર્કેટીંગ ફેડરેશન(GCMMF)નાં અધ્યક્ષ તરીકે રામસિંહ પરમાર અને ઉપાધ્યક્ષ તરીકે ભાજપનાં ધારાસભ્ય જેઠાભાઈ ભરવાડ ચુંટાયા. રામસિંહ પરમાર ૨૦૦૩ થી ખેડા જિલ્લા દુધ ઉત્પાદક સંઘ લિમિટેડ-અમુલ ડેરીનાં ચેરમેન છે.
- ❖ ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટીટ્યુટ ઓફ ટેકનોલોજી દ્વારા કેરળમાં યોજાયેલ રાષ્ટ્રીય અધિવેશનમાં ગુજરાત ટેકનોલોજી યુનિ, ને બેસ્ટ ટેકનોલોજીકલ એવોર્ડ એનાયત. જીટીયુનાં ગ્રામ વિકાસ મોડેલની સરાહના.

સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ માટેનું સૌપ્રથમ વોટ્સએપ મેગેઝીન-વિદ્યાશક્તિ

- ❖ અમદાવાદમાં યુનિ. કન્વેન્શન સેન્ટરમાં શિક્ષણ વિભાગ દ્વારા ત્રિદિવસીય ગ્રાન્ડ એજ્યુકેશન ફેર યોજાયો. વિવિધ યુનિ. અને કોલેજોનાં સ્ટોલ અને વક્તાઓએ આકર્ષણ જમાવ્યું. મુખ્યમંત્રી, રાજ્યકક્ષાનાં શિક્ષણમંત્રી વિભાવરીબેન દવે, યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડનાં ચેરમેન ભાવનાબેન દવે, ગુજરાત યુનિ.ના કુલપતિ હિમાંશુ પંડ્યા સહિતનાં મહાનુભાવોની ઉપસ્થિતી. અનાથ, વિધવામાતાઓ, લશ્કર અને પોલિસનાં શહિદનાં સંતાનોને ઉચ્ચ શિક્ષણ માટે વાર્ષિક ૫ લાખ રૂપિયાની શૈક્ષણિક સહાયની મુખ્યમંત્રીની જાહેરાત.
- ❖ ગુજરાતી સાહિત્યમાં ભગતનાં નામે જાણીતા નિરંજન ભગતનું દુખદ નીધન.

ભારત

- ❖ નીતિ આયોગનાં સભ્ય ડૉ.વિનોદ પોલને વર્લ્ડ હેલ્થ ઓર્ગેનાઇઝેશન દ્વારા પ્રતિષ્ઠિત એહસાન ડોગરામાયી ફેમિલી હેલ્થ ફાઉન્ડેશન પુરસ્કાર માટે પસંદગી થઇ. તેઓ આ એવોર્ડ મેળવનાર પ્રથમ ભારતીય છે. તેમને મે-૨૦૧૮માં જુનીવામાં યોજનાર વર્લ્ડ હેલ્થ એસેમ્બલીમાં આ એવોર્ડ અપાશે. તેમણે બાળ સ્વાસ્થ્ય દિશાનિર્દેશ અને કાર્યક્રમો બનાવવામાં માટે મહત્વની ભુમિકા ભજવી છે. તેઓ AIIMSનાં બાળરોગ વિભાગનાં પ્રમુખ પણ રહી ચુક્યા છે.
- ❖ પ્રધાનમંત્રી અબુ ધાબીમાં પ્રથમ હિન્દુ મંદીરનું ઉદ્ઘાટન કરશે. ૨૦૧૫માં મોદીનાં પ્રવાસ વખતે સરકારે મંદીર બનાવવા માટે જમીન ફાળવી હતી. UAEમાં ૨૫ લાખ ભારતીયો રહે છે.
- ❖ કેન્દ્ર સરકારે ઝેલમ, ચિનાબ, રાવી અને સિંધુને રાષ્ટ્રીય જળમાર્ગ જાહેર કર્યો.
- ❖ આસામમાં પ્રથમ ગ્લોબલ ઇન્વેસ્ટર સમિટ " એડવાન્ટેઝ આસામ"ની પ્રધાનમંત્રીએ શરુઆત કરી. બે દિવસમાં જ ૧ લાખ કરોડનાં ૨૦૮ MOU થયા. ઉત્તરપૂર્વનાં રાજ્યોમાં ગેસ પરીવહન માટે ગૌહાટીથી તિનસુકિયા સુધી કુલ ૧૫૦૦ કિમીની ગેસ પાઇપલાઇન બિછાવવાની પેટ્રોલિયમ મંત્રી ધર્મેન્દ્ર પ્રધાનની જાહેરાત.
- ❖ પ્રધાનમંત્રીએ વિદ્યાર્થીઓમાં પ્રવર્તતી હતાશાઓ અને તનાવ દૂર કરવા બાબતે "એકઝામ વોરીયર્સ" પુસ્તક લખ્યું. તેનું વિમોચન વિદેશમંત્રી શુષ્મા સ્વરાજે કર્યું.
- ❖ ફિલ્મનિર્માતા શ્યામ બેનેગલને વી.શાંતારામ લાઇફટાઇમ એચિવમેન્ટ એવોર્ડથી સન્માનીત કરાયા. આ એવોર્ડ અંતર્ગત ૧૦ લાખ રોકડ, શાલ અને ટ્રોફી આપવામાં આવે છે. આ એવોર્ડ મરાઠી ફિલ્મ નિર્માતા શાંતારામ રાજારામ વાનકુદ્રેની યાદમાં અપાય છે.

સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ માટેનું સૌપ્રથમ વોટ્સએપ મેગેઝીન-વિદ્યાશક્તિ

- ❖ સાહિત્ય અકાદમીનાં ભાષા સન્માન એવોર્ડથી મગધી લેખક શેષ આનંદ મધુકર સન્માનીત કરાયા. મગધી ભાષા બિહાર અને ઝારખંડનાં વિસ્તારોમાં બોલાય છે. તેઓ આ એવોર્ડ મેળવનાર બિજા મગધી લેખક છે.
- ❖ ઉત્કૃષ્ટ સાંસદ પુરસ્કાર માટે પુર્વ સાંસદ ડો.નજમા હેપતુલા(૨૦૧૩), હુકમદેવ નારાયણ યાદવ(૨૦૧૪), ગુલામ નબી આઝાદ(૨૦૧૫), દિનેશ ત્રિવેદી(૨૦૧૬), ભર્તુહરી મહતાબ(૨૦૧૭)ની પસંદગી.
- ❖ ૩૨માં સુરજકુંડ ઇન્ટરનેશનલ મેળાનો હરિયાણામાં પ્રારંભ. ૨૦ દેશો અને ભારતનાં બધા જ રાજ્યો ભાગ લઈ રહ્યા છે.

વિશ્વ

- ❖ રહેવા અને સેવાનિવૃત્તિ માટે સૌથી સસ્તા દેશમાં ભારત વિશ્વમાં બિજા ક્રમે છે. ૧૧૨ દેશોનું આ સર્વક્ષણ અમેરિકી સંસ્થા ગૌબેકીંગરેટ્સ એ કર્યું છે. જેમાં પ્રથમક્રમે સાઉથ આફ્રિકા છે. જ્યારે બર્મુડા સૌથી મોંઘો દેશ છે. તેમાં પરચેજીંગ પાવર ઇન્ડેક્સ, રેન્ટ ઇન્ડેક્સ, ગ્રોસરી ઇન્ડેક્સ અને કન્ઝ્યુમર પ્રાઇસ ઇન્ડેક્સને ધ્યાને લેવાયો છે.
- ❖ ભારત અશ્ગાબત સમજૂતીમાં સામેલ થયું. તેમાં સેન્ટ્રલ એશિયા અને પર્શિયન ગલ્ફ વચ્ચે વ્યાપાર રૂટ બનાવવાની પરીયોજના છે, જેનાથી વ્યાપાર અને રોકાણને પ્રોત્સાહન મળે. તેના સભ્ય દેશ ઇરાન, ઓમાન, તુર્કમેનિસ્તાન, ઉઝબેકિસ્તાન, કઝાકિસ્તાન અને પાકિસ્તાન છે.
- ❖ ૬૦મો ગ્રેમી એવોર્ડ સમારોહ ન્યુયોર્કમાં યોજાયો. આલ્બમ ઓફ ધ યર-અડેલે અને બેસ્ટ ન્યુ આર્ટીસ્ટ- યાંસ ધ રેપર
- ❖ અમેરિકાએ ૧૦ મુસ્લિમ બહુમતી ધરાવતા દેશો અને ઉત્તરકોરીયાનાં શરણાર્થીઓ પર લાગેલો પ્રતિબંધ હટાવ્યો.
- ❖ ફિનલેન્ડમાં ઉદારવાદી રાષ્ટ્રપતિ સૌલિ નિનિસ્ટો ફરીવાર ચુંટાયા.
- ❖ ન્યુ વર્લ્ડ હેલ્થનાં રીપોર્ટ મુજબ સમુદ્ધ દેશોમાં ભારત છઠા સ્થાને છે. જ્યારે પ્રથમ અમેરિકા, બિજુ ચીન અને ત્રિજુ જાપાન છે. ભારતની ટોટલ સંપત્તી ૮૨૩૦ બિલિયન ડોલર છે.
- ❖ અમેરિકી રાષ્ટ્રપતિ ડોનાલ્ડ ટ્રમ્પની સ્ટેટ ઓફ યુનિટી સ્પીચમાં અમેરિકામાં વિઝા મેરીટનાં ધોરણે આપવાની જાહેરાત.
- ❖ મહિલા અને પુરૂષોને સમાન વેતન આપવાનો કાયદો બનાવનાર વિશ્વનો પ્રથમ દેશ આઇસલેન્ડ બન્યો. ૨૫૦ થી વધુ કર્મચારી ધરાવતી બધી જ ફર્મ અને કંપનીને લાગુ પડશે.

આર્થિક જગત

- ❖ નાણામંત્રી અરૂણ જેટલીએ સંસદમાં આર્થિક સર્વેક્ષણ રજૂ કર્યું. ઇન્ડાયરેક્ટ ટેક્સ ભરનારાની સંખ્યામાં ૫૦% નો વધારો. આવતા વર્ષમાં જીડીપી વૃદ્ધિ દર ૭ થી ૭.૫% રહેવાનું અનુમાન. ખેતી વિકાસ દર હાલમાં ૨.૮% છે, જે ૨૦૧૮-૧૯માં ૨.૧% રહેવાનું અનુમાન. મહારાષ્ટ્ર, ગુજરાત, કર્ણાટક, તમિલનાડુ, અને તેલંગાણા દેશની ૭૦% નિકાસ કરે છે.
- ❖ BSNL રવિવારની મફત કોલિંગ સુવિધા બંધ કરશે. ૨૧ ઓગસ્ટ ૨૦૧૬નાં રોજ શરૂ થઈ હતી.
- ❖ SBI એ પાઇલોટ પ્રોજેક્ટ રૂપે ગુજરાત, મધ્યપ્રદેશ અને રાજસ્થાનનાં ખેડૂતો માટે ક્રેડિટકાર્ડ લોન્ચ કર્યાં.
- ❖ નાણામંત્રી અરૂણ જેટલીએ સુક્ષ્મ અને નાના ઉદ્યોગો માટે દેશનાં પ્રથમ અભિપ્રાય ઇન્ડેક્સ "કિસીડએક્સ"નો પ્રારંભ કર્યો. ભારતીય લઘુ ઉદ્યોગ વિકાસ બેંક અને કિસીલે સાથે મળીને આ ઇન્ડેક્સ બનાવ્યો છે.
- ❖ મોબાઇલ પોર્ટેબિલીટી માટેની ફી ટ્રાઇએ ઘટાડીને ૧૯ રૂપિયાથી ૪ રૂપિયા કરી.
- ❖ વર્લ્ડ સ્ટીલ એસોસિએશનનાં રિપોર્ટ મુજબ ભારત સ્ટીલનાં ઉત્પાદનમાં સમગ્ર વિશ્વમાં ત્રિજા નંબરે છે. પ્રથમ ચીન અને બિજો જાપાન છે.

રમત જગત

- ❖ ખેલો ઇન્ડિયા સ્કુલ ગેમ્સની દિલ્હીનાં ઇન્દિરા ગાંધી સ્ટેડિયમમાં પ્રધાનમંત્રીએ શરૂઆત કરાવી. તેમાં ૨૯ રાજ્યો અને ૭ કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશો ભાગ લઈ રહ્યા છે. જેમાં ૧૯ રમત અને ૨૦૦ ઇવેન્ટ છે. પ્રથમ ગોલ્ડ મેડલ અનુ કુમારે ૧૫૦૦ મીટર દોડમાં જીત્યો. ગુજરાતનાં ૧૫૪ ખેલાડી ભાગ લઈ રહ્યા છે. ૪ ફેબ્રુ. સુધીનાં મેડલ ટેબલમાં ગુજરાત ૧ ગોલ્ડ, ૧ સિલ્વર, અને ૧ બ્રોન્ઝ મેડલ સાથે ૧૪માં ક્રમે છે. જ્યારે મહારાષ્ટ્ર પ્રથમ ક્રમે છે.
- ❖ ૨૦૨૦માં ઓસ્ટ્રેલિયામાં રમાનાર ટી-૨૦ વર્લ્ડકપનો કાર્યક્રમ જાહેર. ૧૮ ઓક્ટોબરથી શરૂઆત થશે. ૧૫ નવેમ્બરએ ફાઇનલ મેલબોર્નમાં રમાશે.
- ❖ ICC અન્ડર-૧૯ વર્લ્ડકપમાં ભારત વિજેતા. ફાઇનલમાં ઓસ્ટ્રેલિયાને ૮ વિકેટે હરાવ્યું. ભારત ચોથીવાર ચેમ્પિયન બન્યું. મેન ઓફ ધ સિરીઝ -શુભમન ગીલ અને ફાઇનલમાં મેન ઓફ ધ મેચ મનજોત કાલરા બન્યો. ભારતીય ટીમનો કેપ્ટન પૃથ્વી શો છે. જ્યારે ઓસ્ટ્રેલિયાનો કેપ્ટન જેસન સાંઘા છે. ભારતીય ટીમનાં કોચ રાહુલ દ્રવિડ છે. ઉલ્લેખનીય છે કે ચોક્કો મારીને

સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ માટેનું સૌપ્રથમ વોટ્સએપ મેગેઝીન-વિદ્યાશક્તિ

જીતાડનાર હાર્વિક દેસાઇ ગુજરાતનાં ભાવનગરનો છે. ભારત આ પહેલા ૨૦૦૦, ૨૦૦૮ અને ૨૦૧૨માં વર્લ્ડકપ જીત્યું છે.

- ❖ ઇન્ડિયન ઓપન બેડમિન્ટન ટુર્નામેન્ટની સિંગલ્સની ફાઇનલમાં પી.વી. સિંધુ અમેરિકાની બેવેન ઝાંગ સામે હારી.
- ❖ ઇન્ડિયન ઓપન મુક્કેબાજી ટુર્નામેન્ટમાં એમ.સી.મેરિકોમએ ગોલ્ડ મેડલ જીત્યો.

સંરક્ષણ/વિજ્ઞાન

- ❖ સ્કોર્પિયન ક્લાસની ત્રિજી સબમરીન INS કરંજને મઝગાંવ ડોકયાર્ડ પરથી લોન્ચ કરાય. ૬૭.૫ મીટર લંબાઇ, ૧૨.૩ મીટર ઉંચી અને ૧૫૬૫ ટનની આ સબમરીન પ્રોજેક્ટ-૭૫ અંતર્ગત તૈયાર કરાઇ છે. તે કોઇપણ રડારમાં આવતી નથી અને પાણીની અંદર ઓક્સીઝન બનાવવા સક્ષમ હોવાથી વધુ સમય સુધી પાણીમાં રહી શકે છે. ટોરપીડો, એન્ટીશિપ મિસાઇલ થી સજ્જ સબમરીન પાણીની અંદર અને બહારથી હુમલો કરી શકે છે. તેની ડિઝાઇન ફ્રાંસની DCNS એ તૈયાર કરી છે, જ્યારે ઉત્પાદન મઝગાંવ ડોકયાર્ડ લિમિટેડ દ્વારા કરાયું છે.
- ❖ ભારતમાં ઇલેક્ટ્રોનિક એન્ડ આઇટી મિનિસ્ટ્રી ટુંક સમયમાં LiFi પાઇલોટ પ્રોજેક્ટ શરૂ કરશે. LiFi દ્વારા LED બલ્બથી ૧ કિમીનાં વિસ્તારમાં ૧૦ જીબીની સ્પીડે ડેટા ટ્રાન્સફર કરી શકાય છે. WiFi કરતા LiFi ૧૦૦ ગણી વધુ સ્પીડ ધરાવે છે.
- ❖ ભારત-વિયેતનામનાં સૈન્ય વચ્ચે પ્રથમ છ દિવસીય મિલિટરી એક્સરસાઇઝ " VINBAX-2018" મધ્યપ્રદેશનાં જબલપુરમાં યોજાય.
- ❖ અમેરિકી વાયુસેનાનાં વડા જનરલ ડેવિડ એલ ગોલ્ડફિન એ જોધપુર વાયુસેના મથક પરથી લાઇટ કોમ્બેટ એરક્રાફ્ટ તેજસની ઉડાન ભરી.
- ❖ ભારતીય વાયુસેના અને સૈન્ય માટે બનેલ પ્રથમ સ્વદેશી લાઇટ કોમ્બેટ હેલિકોપ્ટરએ સફળ ઉડાન ભરી. ૧૫ મિનિટ સુધી ઉડાન ભરતા પ્રથમ ટ્રાયલ સફળ રહી. તેનું નિર્માણ હિન્દુસ્તાન એરોનોટિકલ લિમિટેડ(HAL) એ કર્યું છે.
- ❖ નાસાનાં સિનિયર વૈજ્ઞાનિક પ્રો. ઓમ પ્રકાશ પાંડે એ દાવો કર્યો છે કે ગુરુત્વાકર્ષણની શોધ ન્યુટને નહિ પરંતુ કણાદ ઋષિએ કરી હતી. તેમણે એવો પણ દાવો કર્યો છે કે શુન્યની શોધ આર્યભટ્ટએ કરી હતી. પરંતુ યજુર્વેદમાં ૧૭માં અધ્યાયમાં એક મંત્રમાં એક સંખ્યા પર ૨૭ શુન્ય હોવાનો ઉલ્લેખ છે.

PERSON OF THE WEEK

* સ્વ.નિરંજન ભગત *

- ગુજરાતી સાહિત્યકારોમાં ભગત સાહેબનાં નામે જાણીતા ભગત નિરંજન નરહરીલાલનું ૯૨ વર્ષની વયે નીધન થયું છે.
- ૧૮ એપ્રિલ ૧૯૨૬માં અમદાવાદમાં જન્મ. પ્રાથમિકથી લઈને ગ્રજયુએટ્સ સુધી અમદાવાદમાં અભ્યાસ કર્યો.
- શરુઆતમાં અમદાવાદની એલ.ડી.આર્ટ્સ કોલેજમાં અંગ્રેજી ભાષાનાં પ્રાધ્યાપક હતા. બાદમાં ઘણી કોલેજોમાં અંગ્રેજી ભણાવતા.
- અંગ્રેજી ભાષાને સરલ રીતે ભણાવવામાં તેઓ ઘણા લોકપ્રિય હતા.
- તેઓએ નાગરી ભાષામાં છંદોલય, કિનરી, અલ્પવિરામ જેવા કાવ્યસંગ્રહો લખ્યા છે. કવિતાનું સંગ્રહ લઘુલેખ,
- તેમને કુમાર ચંદ્રક(૧૯૪૯), નર્મદ ચંદ્રક(૧૯૫૭), અને રણજીતરામ સુવર્ણ(૧૯૬૯) ચંદ્રકથી સન્માનીત કરાયા હતા.
- અંગ્રેજી ભાષામાં ૧૦૦ કરતા વધુ કાવ્યો લખ્યા.
- માતાની સેવા કરવા માટે લગ્ન કર્યા નહતા, તેથી જ તેઓ માતૃભક્ત કવિ તરીકે ઓળખાતા.

DAYS OF THE WEEK

- ૩૦-જાન્યુ-મહાત્મા ગાંધી નિર્વાણ દિવસ, શહિદ દિવસ
- ૧-ફેબ્રુ-કોસ્ટગાર્ડ દિવસ
- ૨-ફેબ્રુ- વર્લ્ડ વેટલેન્ડ ડે (૨૦૧૮ની થીમ- વેટલેન્ડ્સ ફોર સસ્ટેનેબલ અર્બન ફ્યુચર છે.)
- ૪- ફેબ્રુ-વર્લ્ડ કેન્સર ડે (૨૦૧૮ની થીમ" we can, I can છે.)

? પ્રશ્નોત્તરી

- (૧) GCMMF નાં અધ્યક્ષ તરીકે કોણ ચુંટાયું ?
- (૨) ગુજરાતી સાહિત્યનાં કયા કવિનું તાજેતરમાં નીધન થયું ?
- (૩) WHOના એહસાન ડોગરામાયી પુરસ્કાર માટે કયા ભારતીયની પસંદગી થઈ છે ?
- (૪) તાજેતરમાં સરકારે કઈ કઈ નદીઓને રાષ્ટ્રીય જળમાર્ગ જાહેર કરી ?

- (૫) આસામમાં કઈ ઇન્વેસ્ટર સમિટ યોજાય ?
- (૬) પ્રધાનમંત્રી મોદીએ વિદ્યાર્થીઓ માટે કયું પુસ્તક લખ્યું ?
- (૭) વી.શાંતારામ લાઇફ ટાઇમ એચિવમેન્ટ એવોર્ડ માટે કોની પસંદગી થઈ ?
- (૮) સાહિત્ય અકાદમીનાં ભાષા સન્માન એવોર્ડથી કોને સન્માનીત કરાયા ?
- (૯) ઉત્કૃષ્ટ સાંસદ પુરસ્કાર ૨૦૧૭ કોને અપાશે ?
- (૧૦) સુરજકુંડ ઇન્ટરનેશનલ મેળો કયાં રાજ્યમાં યોજાય છે ?
- (૧૧) રહેવા માટે સૌથી સસ્તા દેશમાં ભારત કયા ક્રમે છે ?
- (૧૨) કુલ સંપત્તિનાં મામલે ભારત કયાં ક્રમે છે ?
- (૧૩) મહિલા અને પુરુષોને સમાન વેત્તનનો કાયદો લાગુ પાડનાર વિશ્વનો પ્રથમ દેશ કયો ?
- (૧૪) તાજેતરમાં ભારત કઈ સમજૂતીમાં શામેલ થયું ?
- (૧૫) કઈ બેંકે ખેડૂતો માટે ક્રેડિટ કાર્ડ લોન્ચ કર્યું ?
- (૧૬) સુક્ષ્મ અને નાના ઉદ્યોગો માટે કયો અભિપ્રાય ઇન્ડેક્સ શરૂ થયો ?
- (૧૭) સ્ટીલનાં ઉત્પાદનમાં ભારત કયા ક્રમે છે ?
- (૧૮) ૨૦૨૦ નો ટી-૨૦ વર્લ્ડકપ કયાં યોજાશે ?
- (૧૯) ICC અન્ડર-૧૯ વર્લ્ડકપમાં ભારતીય ટીમનાં કેપ્ટન કોણ હતા ?
- (૨૦) તાજેતરમાં સ્કોર્પિયન ક્લાસની કઈ ત્રિજી સબમરીન લોન્ચ કરાય ?
- (૨૧) ભારત વિયેતનામ વચ્ચે કયો યુધ્ધાભ્યાસ થયો ?
- (૨૨) વર્લ્ડ વેટલેન્ડ ડે કયારે ઉજવાય છે ?

જવાબો

- (૧) રામસિંહ પરમાર (૨) નિરંજન ભગત (૩) ડૉ.વિનોદ પોલ (૪) ઝેલમ, ચિનાબ, સિંધુ, રાવી (૫) એડવાન્ટેઝ આસામ (૬) એક્ઝામ વોરીયર્સ (૭) શ્યામ બેનેગલ (૮) શેષ આનંદ મધુકર (૯) ભર્તુહરી મહતાબ (૧૦) હરિયાણા (૧૧) બિજા (૧૨) છઠા (૧૩) આઇસલેન્ડ (૧૪) અશ્ગાબત (૧૫) SBI (૧૬) કિસિડએક્સ (૧૭) ત્રિજા (૧૮) ઓસ્ટ્રેલિયા (૧૯) પૃથ્વી શો (૨૦) INS કરંજ (૨૧) VINBAX-2018 (૨૨) ૨ ફેબ્રુ.

જાહેરાત

GPSC વર્ગ-૧/૨ ઇન્ટરવ્યુ

ઓરપેટ ઓમની ઉચ્ચ શિક્ષણ સહાયક ટ્રસ્ટ સંચાલિત

પાટીદાર IAS એકેડમી

વર્ષ ૧૯૯૮ થી
પરીણામલક્ષી
એકેડમી

GPSC-૧/૨ મુખ્ય પરીક્ષામાં સફળ થયેલ ઉમેદવારોના ઇન્ટરવ્યુ માટે અનુભવી તજજ્ઞો દ્વારા સંપૂર્ણ માર્ગદર્શન તથા મોક ઇન્ટરવ્યુની તૈયારી માટેના તાલીમ વર્ગો માટે મળો

૪૨૭/૪૨૮, સ્ટાર પ્લાઝા, ફૂલછાબ ચોક, રાજકોટ.

70464 44244
70464 77077

વિદ્યાશક્તિ મેગેઝીનમાં આપના કોચિંગ ક્લાસ,
સ્કુલ કે અન્ય શૈક્ષણિક જાહેરાત આપવા માટે સંપર્ક કરો.

વોટ્સએપ-- 7359470068

ઇમેઇલ કરો--vidhyashaktiad@gmail.com

બજેટ 2018-19ની મુખ્ય બાબતો

- ❖ ૨૦૧૮નું બજેટ દેશનું ૮૮મું બજેટ છે.
- ❖ ૨૬ નવે-૧૯૪૭નાં દિવસે પ્રથમ બજેટ નાણામંત્રી શણમુખમ શેટ્ટીએ રજુ કર્યું હતું.
- ❖ ૨૦૦૧માં સૌપ્રથમવાર સવારે ૧૧ વાગ્યે બજેટ રજુ થયું, ત્યાં સુધી સાંજે ૫ વાગ્યે જ બજેટ રજુ થતું હતું.
- ❖ બજેટ ૧૦ વાર મોરારજી દેસાઇએ અને ૯ વાર પી.ચિદમ્બરમે રજુ કર્યું છે.
- ❖ અરૂણ જેટલી દેશનાં ૨૫માં નાણામંત્રી છે અને તેમનું આ ૫ મું બજેટ છે.
- ❖ રાજ્યકક્ષાના નાણામંત્રી શિવ પ્રતાપ શુક્લા અને પી.રાધા કિષ્નન છે.

સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ માટેનું સૌપ્રથમ વોટ્સએપ મેગેઝીન-વિદ્યાશક્તિ

- ❖ નાણામંત્રી શ્રી અરૂણ જેટલીએ સંસદમાં સામાન્ય બજેટ 2018-19 રજૂ કર્યું.
- ❖ સામાન્ય અંદાજપત્રમાં કૃષિ, ગ્રામીણ વિકાસ, સ્વાસ્થ્ય, શિક્ષણ, રોજગાર, એમએસએમઈ અને પાયાગત માળખાનાં ક્ષેત્રોને મજબૂત કરવાનાં મિશન પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવામાં આવ્યું છે.
- ❖ સરકારે જણાવ્યું કે, અનેક માળખાગત સુધારાઓને કારણે ભારત પણ વિશ્વનાં સૌથી વધુ ઝડપથી વધી રહેલી અર્થવ્યવસ્થાઓમાં સમાવિષ્ટ થઈ જશે. ઉત્પાદન, સેવા અને નિકાસ ક્ષેત્રો વૃદ્ધિનાં માર્ગે પાછા આવી જવાના કારણે ભારત હવે 8 ટકાથી પણ વધુનો આર્થિક વિકાસ દર પ્રાપ્ત કરવાની દિશામાં મજબૂતીથી આગળ વધી રહ્યો છે.
- ❖ મોટા ભાગનાં રવિ પાકોની જેમ જ તમામ બિનજાહેર ખરીફ પાકોની એમએસપી તેમની ઉત્પાદન કિંમત કરતા દોઢ ગણી થશે; કૃષિ ક્ષેત્રને સંસ્થાગત ધિરાણ વર્ષ 2014-15ના 8.5 લાખ કરોડ રૂપિયાથી વધીને વર્ષ 2018-19માં 11 લાખ કરોડ રૂપિયા.
- ❖ 86 ટકા નાના અને સીમાંત ખેડૂતોનાં હિતોની રક્ષા માટે 22,000 ગ્રામીણ હાટોને ગ્રામીણ કૃષિ બજારોના રૂપમાં વિકસિત તેમજ ઉન્નત કરવામાં આવશે.
- ❖ ખેડૂતો અને ગ્રાહકોના હિતમાં બટેકા, ટામેટા અને ડુંગળીની કિંમતોમાં ઝડપી વધ-ઘટની સમસ્યાને પહોંચી વળવા માટે 'ઓપરેશન ગ્રીન્સ' લોન્ચ કરવામાં આવ્યું.
- ❖ મત્સ્ય ઉછેર અને પશુપાલન ક્ષેત્રો માટે 10,000 કરોડ રૂપિયાનાં બે નવા ભંડોળની જાહેરાત, પુનઃનિર્મિત રાષ્ટ્રીય વાંસ મિશન માટે 1290 કરોડ રૂપિયાની ફાળવણી.
- ❖ મહિલા સ્વયં સહાય જૂથોને મળનારી ધિરાણ રકમને પાછલા વર્ષના 42,500 કરોડ રૂપિયાથી વધારીને વર્ષ 2019માં 75,000 કરોડ રૂપિયા કરવામાં આવશે.
- ❖ નીચલા અને મધ્યમ વર્ગને મફત એલપીજી જોડાણો, વીજળી અને શૌચાલય સુલભ કરાવવા માટે ઉજ્જવલા, સૌભાગ્ય અને સ્વચ્છ મિશન માટે વધુ લક્ષ્ય નિર્ધારણ.
- ❖ સ્વાસ્થ્ય, શિક્ષણ અને સામાજિક સંરક્ષણ માટેનો ખર્ચ 1.38 લાખ કરોડ રૂપિયા થશે.
- ❖ જનજાતીય વિદ્યાર્થીઓ માટે વર્ષ 2022 સુધીમાં દરેક જનજાતીય બ્લોકમાં એકલવ્ય આવાસીય શાળા બનાવાશે. અનુસુચિત જાતિઓનાં કલ્યાણ માટેનું ભંડોળ વધારવામાં આવ્યું.
- ❖ બીજી વખત અને ત્રીજી વખત ઈલાજ માટે પરિવાર દીઠ 5 લાખ રૂપિયા સુધીની રકમની સહાય સાથે વિશ્વની સૌથી મોટી સ્વાસ્થ્ય સંરક્ષણ યોજના શરૂ કરવામાં આવી છે, જેમાં 10 કરોડથી વધુ ગરીબ અને નબળા પરિવારોને આવરી લેવામાં આવશે.

સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ માટેનું સૌપ્રથમ વોટ્સએપ મેગેઝીન-વિદ્યાશક્તિ

- ❖ રાજકોષીય ખાધ 3.5 ટકા નક્કી કરવામાં આવી, જે 2018-19માં 3.3 ટકા રહેવાનું અનુમાન છે.
- ❖ પાયાગત માળખાનાં ક્ષેત્રો માટે 5.97 લાખ કરોડ રૂપિયાની ફાળવણી.
- ❖ 10 મુખ્ય સ્થળોને પ્રતિક પર્યટન સ્થાનોના રૂપમાં વિકસિત કરવામાં આવશે.
- ❖ નીતિ આયોગ કૃત્રિમ બુદ્ધિમત્તા (આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજેન્સ) પર એક રાષ્ટ્રીય કાર્યક્રમ શરૂ કરશે.
- ❖ રોબોટિક્સ, એઆઈ, ઇન્ટરનેટ ઓફ થિંગ્સ વગેરે પર ઉત્કૃષ્ટતા કેન્દ્રો સ્થાપિત કરવામાં આવશે.
- ❖ રોકાણ 72,500 કરોડ રૂપિયાના લક્ષ્યને પાર કરીને 1,00,000 કરોડ રૂપિયાના સ્તર પર પહોંચ્યું.
- ❖ પીળી ધાતુને એક અસ્કયામત શ્રેણીનાં રૂપમાં વિકસિત કરવા માટે વ્યાપક સ્વર્ણ નીતિ બનાવવાની તૈયારી.
- ❖ 100 કરોડ રૂપિયા સુધીનાં વાર્ષિક કારોબાર વાળી ખેડૂત ઉત્પાદન કંપનીઓનાં રૂપમાં નોંધાયેલી કંપનીઓની આ પ્રકારની ગતિવિધિઓથી મળનારા લાભ પર 2018-19થી લઈને પાંચ વર્ષો સુધી 100 ટકા કપાતનો પ્રસ્તાવ.
- ❖ કલમ 80-જેજેએએ અંતર્ગત નવા કર્મચારીઓને અપાનારા કુલ પગાર પર 30 ટકા કપાતમાં રાહત મુકીને તેને પગારખા તેમજ ચામડા ઉદ્યોગ માટે 150 દિવસ કરવામાં આવશે, જેથી વધુ રોજગારીનું નિર્માણ થઈ શકે.
- ❖ એવી અચલ સંપત્તિમાં લેવડદેવડના સંબંધમાં કોઈ ગોઠવણ નહિં કરવામાં આવે જેમાં સર્કલ રેટ મુલ્ય કુલ કિંમતનાં 5 ટકાથી વધારે નહિં હોય.
- ❖ 50 કરોડ રૂપિયાથી ઓછો વહીવટ (નાણાકીય વર્ષ 2015-16માં) કરનારી કંપનીઓ માટે હાલ ઉપલબ્ધ 25 ટકાનાં ઘટેલા દરનો લાભ નાણાકીય વર્ષ 2016-17માં 250 કરોડ રૂપિયા સુધીનાં વહીવટની જાણકારી આપનારી કંપનીઓને પણ આપવાનો પ્રસ્તાવ મુકવામાં આવ્યો છે, જેથી સુક્ષ્મ, લઘુ અને મધ્યમ ઉદ્યોગોને લાભ મળી શકે.
- ❖ પરિવહન ભથ્થા માટે હાલ ઉપલબ્ધ છૂટ અને વિવિધ ઉપચાર ખર્ચાઓની પૂર્તિના સ્થાન પર 40,000 રૂપિયાની પ્રમાણભૂત કપાત. તેનાથી 2.5 કરોડ નોકરિયાત કર્મચારીઓ અને પેન્શન ધારકોને લાભ મળશે.
- ❖ વરિષ્ઠ નાગરિકોને પ્રસ્તાવિત રાહત.

સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ માટેનું સૌપ્રથમ વોટ્સએપ મેગેઝીન-વિદ્યાશક્તિ

- ❖ બેંકો અને પોસ્ટ ઓફિસોમાં જમા થયેલ રકમ પર વ્યાજ આવક સંબંધી છૂટ 10,000 રૂપિયાથી વધીને 50,000 રૂપિયા કરવામાં આવશે.
- ❖ કલમ 194એ અંતર્ગત ટીડીએસ કાપવાની જરૂર નહિં. તમામ સ્થિર જમા યોજનાઓ અને પુનરાવર્તિત જમા યોજનાઓ હેઠળ પ્રાપ્ત વ્યાજ પર પણ લાભ મળશે.
- ❖ કલમ 80ડી અંતર્ગત સ્વાસ્થ્ય વીમા પ્રીમીયમ અને/અથવા ઉપચાર ખર્ચ માટે કપાત મર્યાદા 30,000 રૂપિયાથી વધારીને 50,000 રૂપિયા કરવામાં આવી છે.
- ❖ કલમ 80ડીડીબી અંતર્ગત કેટલીક વિશેષ ગંભીર બીમારીઓ ઉપર ચિકિત્સા ખર્ચ માટે કપાત મર્યાદા 60,000 રૂપિયા (વરિષ્ઠ નાગરિકોના મામલે) અને 80,000 રૂપિયા (અતિ વરિષ્ઠ નાગરિકોનાં મામલે)થી વધારીને તમામ વરિષ્ઠ નાગરિકો માટે 1 લાખ રૂપિયા કરી દેવામાં આવી છે.
- ❖ પ્રધાનમંત્રી વય વંદના યોજનાનો સમયગાળો માર્ચ 2020 સુધી વધારવાનો પ્રસ્તાવ. વર્તમાન રોકાણ મર્યાદાને પ્રત્યેક વરિષ્ઠ નાગરિક દીઠ 7.5 લાખ રૂપિયાની વર્તમાન મર્યાદાથી વધારીને 15 લાખ રૂપિયા કરવાનો પ્રસ્તાવ.
- ❖ આંતરરાષ્ટ્રીય નાણાકીય સેવા કેન્દ્ર (આઈએફએસસી)માં ઉપસ્થિત સ્ટોક એક્સચેન્જોમાં કારોબારમાં વૃદ્ધિ કરવાના હેતુસર આઈએફએસસી માટે હજુ વધારે છૂટછાટ.
- ❖ રોકડ અર્થતંત્રને નિયંત્રણમાં રાખવા માટે ટ્રસ્ટો અને સંસ્થાનોને 10,000 રૂપિયાથી વધુની રોકડ ચુકવણી કરવાની પરવાનગી નહિં હોય અને તેના પર પણ ટેક્સ લગાવવામાં આવશે.
- ❖ 1 લાખ રૂપિયાથી વધુનાં લાંબાગાળાનાં નાણાકીય લાભ પર 10 ટકાના દરે કર લાગુ કરવામાં આવશે જેમાં કોઈપણ યાદીગત લાભ નહિં મળે. જો કે 31 જાન્યુઆરી, 2018 સુધી થયેલા તમામ લાભોને સુરક્ષિત રાખવામાં આવશે.
- ❖ ઇક્વિટી આધારિત મ્યુચ્યુઅલ ફંડ દ્વારા વિતરિત કરવામાં આવેલ આવક પર 10 ટકાના દરે કર લાગુ કરવાનો પ્રસ્તાવ.
- ❖ વ્યક્તિગત આવકવેરો અને કોર્પોરેશન ટેક્સ પર આપવાનાં ઉપકરને વર્તમાન 3 ટકાથી વધારીને 4 ટકા કરવાનો પ્રસ્તાવ.
- ❖ પ્રત્યક્ષ કર સંગ્રહમાં હજુ વધારે નિપુણતા અને પારદર્શિતા સુનિશ્ચિત કરવાનાં ઉદ્દેશ્યથી આંતરિક સંપર્ક લગભગ સંપૂર્ણ રીતે સમાપ્ત કરવા માટે દેશભરમાં ઈ-નિર્ધારણ શરૂ કરવાનો પ્રસ્તાવ.

સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ માટેનું સૌપ્રથમ વોટ્સએપ મેગેઝીન-વિદ્યાશક્તિ

- ❖ દેશમાં હજુ વધારે રોજગારીનાં નિર્માણને પ્રોત્સાહન આપવાની સાથે સાથે વિભિન્ન ક્ષેત્રો જેવા કે ખાદ્ય પ્રક્રિયા, ઇલેક્ટ્રોનિક્સ, વાહનોનાં સાધન સામાન, ફૂટવેર અને ફર્નીચરમાં 'મેક ઇન ઇન્ડિયા' તથા સ્થાનિક મુલ્ય વૃદ્ધીકરણને પણ પ્રોત્સાહિત કરવા માટે મર્યાદિત મુલ્યમાં ફેરબદલી કરવાનો પ્રસ્તાવ
- ❖ નેશનલ હેલ્થ પ્રોટેક્શન સ્કિમ હેઠળ દેશનાં ૧૦ કરોડ પરિવારો(૫૦ કરોડ વ્યક્તિ) માટે ૫ લાખ રૂપિયાનો સ્વાસ્થ્ય વિમો અપાશે.
- ❖ મુદ્રા યોજનાની ફાળવણીમાં ૨૦% નો વધારો. ૩ લાખ કરોડની ફાળવણી
- ❖ ૭૦ લાખ લોકોને રોજગારી આપવાની જાહેરાત
- ❖ દરેક જિલ્લામાં કૌશલ વિકાસ કેન્દ્ર ખોલવાની જાહેરાત
- ❖ દેશમાં નવી ૨૪ મેડિકલ કોલેજ અને હોસ્પિટલની સ્થાપના કરાશે.
- ❖ ૧૮ નવી IIT અને NIIT ની સ્થાપના થશે.
- ❖ ૪૨૬૭ માનવ રહિત રેલ્વે ફાટક બંધ થશે.
- ❖ ૧૬ નવા એરપોર્ટ બનશે.
- ❖ આદીવાસીઓ માટે નવોદય જેવી એકલવ્ય સ્કુલ શરૂ થશે.

प्रमुख योजनाओं पर परिचय Outlay on Major Schemes

(₹ करोड़) (In ₹ crore)

	2016-2017 वास्तविक Actuals	2017-2018 बजट अनुमान Budget Estimates	2017-2018 संशोधित अनुमान Revised Estimates	2018-2019 बजट अनुमान Budget Estimates
(क) अति महत्वपूर्ण स्कीमें				
1. राष्ट्रीय सामाजिक सहायता कार्यक्रम	8854	9500	8745	9975
2. महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार गारंटी कार्यक्रम	48215	48000	55000	55000
3. अनुसूचित जातियों के विकास हेतु अंब्रेला स्कीम	4863	5114	5114	5183
4. अनुसूचित जनजातियों के विकास हेतु अंब्रेला स्कीम	3319	3490	3512	3806
5. अल्पसंख्यकों के विकास हेतु अंब्रेला कार्यक्रम	2790	4072	4075	4580
6. अन्य कमजोर समूहों के विकास हेतु अंब्रेला कार्यक्रम	1507	1580	1630	2287
(ख) महत्वपूर्ण स्कीमें				
7. हरित क्रांति	10105	13741	11185	13909
8. श्वेत क्रांति	1309	1634	1633	2220
9. नीली क्रांति	388	401	302	643
10. प्रधान मंत्री कृषि सिंचाई योजना	5134	7377	7392	9429
11. प्रधान मंत्री ग्राम सड़क योजना	17923	19000	16900	19000
12. प्रधानमंत्री आवास योजना	20952	29043	29043	27505
13. राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल मिशन	5980	6050	7050	7000
14. स्वच्छ भारत अभियान	12619	16248	19248	17843
15. राष्ट्रीय स्वास्थ्य मिशन	22870	27131	31292	30634
16. राष्ट्रीय शिक्षा मिशन	27616	29556	29556	32613
17. विद्यालयों में मध्याह्न भोजन का राष्ट्रीय कार्यक्रम	9475	10000	10000	10500
18. अंब्रेला एकीकृत बाल विकास सेवाएं	15893	20755	19963	23088
19. महिला संरक्षण और सशक्तीकरण मिशन	793	1089	988	1366
20. राष्ट्रीय आजीविका मिशन-आजीविका	3486	4849	4699	6060
21. रोजगार और कौशल विकास	1817	4089	2905	5071
22. पर्यावरण वानिकी और वन्य जीवन	795	962	975	1019
23. शहरी पुनरुद्धार मिशन				
अमृत अटल पुनरुद्धार और शहरी परिवर्तन स्मार्ट सिटी मिशन	9277	9000	8999	12169
24. पुलिस बलों का आधुनिकीकरण	2230	2022	2577	3157
25. न्यायपालिका हेतु अवसरवना सुविधाएं	542	629	629	630
26. सीमा क्षेत्र विकास कार्यक्रम	1015	1100	1100	771
27. श्यामा प्रसाद मुखर्जी रुरबन मिशन	599	1000	600	1200
28. राष्ट्रीय स्वच्छता बीमा योजना	1380	1000	471	2000
प्रमुख केन्द्रीय क्षेत्र की स्कीमें				
29. फसल बीमा योजना	11052	9000	10698	13000
30. किसानों को अल्पावधिक ऋण हेतु ब्याज आर्थिक सहायता	13397	15000	14750	15000
31. फसल विज्ञान	1348	387	400	800
32. कृषि विश्वविद्यालय और संस्थान	661	663	658	685
33. क्षेत्रीय संयोजकता स्कीम	...	...	200	1014
34. ब्याज समानीकरण स्कीम (वाणिज्य मंत्रालय)	1000	1100	2000	2500
35. राष्ट्रीय औद्योगिक कॉरीडोर विकास तथा कार्यान्वयन न्यास (एनआईसीडीआईटी)	500	1032	797	1097
(A) Core of the Core Schemes				
1 National Social Assistance Program	8854	9500	8745	9975
2 Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Program	48215	48000	55000	55000
3 Umbrella Scheme for Development of Schedule Castes	4863	5114	5114	5183
4 Umbrella Programme for Development of Scheduled Tribes	3319	3490	3512	3806
5 Umbrella Programme for Development of Minorities	2790	4072	4075	4580
6 Umbrella Programme for Development of Other Vulnerable Groups	1507	1580	1630	2287
(B) Core Schemes				
7 Green Revolution	10105	13741	11185	13909
8 White Revolution	1309	1634	1633	2220
9 Blue Revolution	388	401	302	643
10 Pradhan Mantri Krishi Sinchai Yojna	5134	7377	7392	9429
11 Pradhan Mantri Gram Sadak Yojna	17923	19000	16900	19000
12 Pradhan Mantri Awas Yojna(PMAY)	20952	29043	29043	27505
13 National Rural Drinking Water Mission	5980	6050	7050	7000
14 Swachh Bharat Mission	12619	16248	19248	17843
15 National Health Mission	22870	27131	31292	30634
16 National Education Mission	27616	29556	29556	32613
17 National Programme of Mid Day Meal in Schools	9475	10000	10000	10500
18 Umbrella ICDS	15893	20755	19963	23088
19 Mission for Protection and Empowerment for Women	793	1089	988	1366
20 National Livelihood Mission - Ajeevika	3486	4849	4699	6060
21 Jobs and Skill Development	1817	4089	2905	5071
22 Environment, Forestry and Wildlife	795	962	975	1019
23 Urban Rejuvenation Mission: AMRUT and Smart Cities Mission	9277	9000	8999	12169
24 Modernisation of Police Forces	2230	2022	2577	3157
25 Infrastructure Facilities for Judiciary	542	629	629	630
26 Border Area Development Programme	1015	1100	1100	771
27 Shyama Prasad Mukherjee Rurban Mission	599	1000	600	1200
28 Rashtriya Swasthya Bima Yojna	1380	1000	471	2000
Major Central Sector Schemes				
29 Crop Insurance Scheme	11052	9000	10698	13000
30 Interest Subsidy for Short Term Credit to Farmers	13397	15000	14750	15000
31 Crop Science	1348	387	400	800
32 Agricultural Universities and Institutions	661	663	658	685
33 Regional Connectivity Scheme	...	...	200	1014
34 Interest Equalisation Scheme (Department of Commerce)	1000	1100	2000	2500
35 National Industrial Corridor Development and Implementation Trust (NICDIT)	500	1032	797	1097

प्रमुख योजनाओं पर परिव्यय Outlay on Major Schemes

(₹ करोड़) (In ₹ crore)

		2016-2017 वास्तविक Actuals	2017-2018 बजट अनुमान Budget Estimates	2017-2018 संशोधित अनुमान Revised Estimates	2018-2019 बजट अनुमान Budget Estimates
36. एक्जिबिशन कम कन्वेंशन सेंटर, द्वारका	36 Exhibition-Cum-Convention Centre, Dwarka	...	...	500	700
37. पूर्वोत्तर औद्योगिक तथा निवेश संवर्धन नीति (एनईआईपीपी)	37 North Eastern Industrial and Investment Promotion Policy (NEIPP)	170	600	783	528
38. पूर्वोत्तर क्षेत्र तथा हिमालय क्षेत्र में स्थित राज्यों के औद्योगिक यूनिटों को केंद्रीय तथा समेकित जीएसटी की वापसी	38 Refund of Central and Integrated GST to Industrial Units in North Eastern Region and Himalayan States	...	...	1440	1500
39. सेवा प्रदाताओं को दूरसंचार अवसंरचना के सृजन तथा संवर्धन के लिए प्रतिपूर्ति भारतनेट	39 Compensation to Service Providers for creation and augmentation of telecom infrastructure-Bharatnet	7226	11636	7000	10000
40. रक्षा सेवाओं के लिए ऑप्टिकल फाइबर केबल आधारित नेटवर्क	40 Optical Fibre Cable based network for Defence Services	3210	3000	3755	4500
41. मूल्य स्थिरीकरण निधि	41 Price Stabilisation Fund	6900	3500	3500	1500
42. इलेक्ट्रॉनिक्स तथा आईटी हार्डवेयर विनिर्माण का संवर्धन (एमएसआईपीएस, ईडीएफ तथा विनिर्माण समूह)	42 Promotion of Electronics and IT HW Manufacturing (MSIPS, EDF and Manufacturing Clusters)	50	745	485	864
43. डिजिटल भुगतान को संवर्धन	43 Promotion of Digital payment	...	...	25	596
44. माइक्रो यूनिट्स डेवलपमेंट रीफाइनन्स एजेंसी (मुद्रा बैंक) को इक्विटी पूंजी	44 Equity Capital to Micro Units Development Refinance Agency (MUDRA Bank)	900	...	...	600
45. प्रधानमंत्री किसान संपदा योजना	45 Pradhan Mantri Kisan Sampada Yojana	...	...	...	1313
46. प्रधानमंत्री स्वास्थ्य सुरक्षा योजना	46 Pradhan Mantri Swasthya Suraksha Yojana	1953	3975	3175	3825
47. राष्ट्रीय एड्स और एसटीडी नियंत्रण कार्यक्रम	47 National AIDS and STD Control Programme	1749	2000	2163	2100
48. सीमा अवसंरचना तथा प्रबंधन	48 Border Infrastructure and Management	1614	2600	2040	1750
49. पुलिस अवसंरचना	49 Police Infrastructure	2904	4447	4490	4750
50. सूक्ष्म परियोजनाएं तथा एमआरटीएस	50 Metro Projects & MRTS	15327	18000	18000	15000
51. राष्ट्रीय पूंजी क्षेत्र परिवहन निगम	51 National Capital Region Transport Corporation	...	...	...	659
52. उच्च शिक्षा वित्त पोषण एजेंसी (एचईएफए)	52 Higher Education Financing Agency (HEFA)	...	250	250	2750
53. कर्मचारी पेंशन योजना, 1995	53 Employees Pension Scheme, 1995	4025	4771	5111	4900
54. अल्पसंख्यक समुदायों की बालिकाओं को शिक्षा	54 Education of Minorities girl child	...	687	661	860
55. राष्ट्रीय विनिर्माण प्रतियोगिता कार्यक्रम (एनएमसीपी)	55 National Manufacturing Competitiveness Programme (NMCP)	319	506	461	1006
56. प्रधानमंत्री रोजगार सृजन कार्यक्रम (पीएमईजीपी)	56 Prime Minister Employment Generation Programme (PMEGP)	1113	1024	1195	1801
57. ऋण सहायता कार्यक्रम	57 Credit Support Programme	716	3002	2802	700
58. पवन विद्युत - ग्रीड इंटरैक्टिव नवीकरणीय विद्युत	58 Wind Power - Grid Interactive Renewable Power	489	400	750	750
59. सौर विद्युत-ग्रीड इंटरैक्टिव नवीकरणीय विद्युत	59 Solar Power - Grid Interactive Renewable Power	1992	2661	1117	2045
60. हरित ऊर्जा कॉरिडोर ग्रीड इंटरैक्टिव नवीकरणीय विद्युत	60 Green Energy Corridors - Grid Interactive Renewable Power	200	500	500	600

प्रमुख योजनाओं पर परिव्यय Outlay on Major Schemes

(₹ करोड़) (In ₹ crore)

		2016-2017 वास्तविक Actuals	2017-2018 बजट अनुमान Budget Estimates	2017-2018 संशोधित अनुमान Revised Estimates	2018-2019 बजट अनुमान Budget Estimates
61. सौर विद्युत ऑफ ग्रिड/संवितरित और निकेंद्रीकृत नवीकरणीय विद्युत	61 Solar Power - Off-Grid/Distributed and Decentralized Renewable Power	549	700	985	849
62. क्षमता निर्माण-पंचायत सशक्तिकरण अभियान/राष्ट्रीय ग्राम स्वराज अभियान	62 Capacity Building- Panchayat Sashaktikaran Abhiyaan (PSA) /Rashtriya Gram Swaraj Abhiyan (RGSA)	593	692	638	721
63. निर्धन परिवारों को एलपीजी कनेक्शन	63 LPG Connection to Poor Households	2500	2500	2252	3200
64. फूलपुर धमरा हल्दिया पाइपलाइन परियोजना	64 Phulpur Dhamra Haldia Pipeline Project	450	1200	400	1674
65. राष्ट्रीय भूकंप संबंधी कार्यक्रम	65 National Seismic Programme	...	...	10	1300
66. दीन दयाल उपाध्याय ग्राम ज्योति योजना	66 Deen Dayal Upadhyaya Gram Jyoti Yojna	2966	4814	5400	3800
67. सहज बिजली हर घर योजना (ग्रामीण) सौभाग्य	67 Sahaj Bijli Har Ghar Yojana (Rural)- Saubhagya	...	...	1550	2750
68. एकीकृत विद्युत विकास योजना	68 Integrated Power Development Scheme	4366	5821	4372	4935
69. विद्युत क्षेत्र विकास निधि सहित विद्युत प्रणालियों का सुदृढीकरण	69 Strengthening of Power Systems including Power Sector Development Fund	1331	1517	1767	1311
70. सड़क निर्माण कार्यो सहित भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण	70 National Highways Authority of India including Road Works	51963	64483	60671	70544
71. विज्ञान और प्रौद्योगिकी संस्थागत और मानव क्षमता निर्माण	71 Science and Technology Institutional and Human Capacity Building	932	1073	1008	1109
72. नोन्मेष, प्रौद्योगिकी विकास और तैनाती	72 Innovation, Technology Development and Deployment	550	652	670	720
73. जैव-प्रौद्योगिकी अनुसंधान और विकास	73 Biotechnology Research and Development	1013	1251	1252	1350
74. सागरमाला	74 Sagarmala	406	600	480	600
75. संसद सदस्य स्थानिय क्षेत्र विकास स्कीम (एमपीएलएडी)	75 Member of Parliament Local Area Development Scheme (MPLAD)	3500	3950	3950	3950
76. संशोधित प्रौद्योगिकी उन्नयन निधि स्कीम	76 Amended Technology Upgradation Fund Scheme(ATUFS)	2622	2013	1956	2300
77. मूल्य समर्थन स्कीम के अंतर्गत कपास निगम द्वारा कपास की खरीद	77 Procurement of Cotton by Cotton Corporation under Price Support Scheme	610	...	303	924
78. केंद्रीय रेशम बोर्ड	78 Central Silk Board	497	565	600	501
79. राज्यों की लेवियों का विप्रेषण	79 Remission of State Levies (ROSL)	400	1555	1855	2164
80. विशिष्ट स्थानों के आसपास पर्यटक सर्किटों का एकीकृत विकास (स्वदेश दर्शन) एवं प्रसाद	80 Integrated Development of Tourist Circuits around specific themes (Swadesh Darshan) & PRASAD	1069	1060	1050	1250
81. राष्ट्रीय नदी संरक्षण कार्यक्रम	81 National River Conservation Programme	...	250	723	770
82. राष्ट्रीय गंगा योजना और घाट निर्माण	82 National Ganga Plan and Ghat Works	1675	2300	2300	2300
83. खेलो इंडिया	83 Khelo India	118	350	350	520